

Извршена је анализа рукописа превода уџбеничког комплета, Природа и друштво 4, уџбеник за четврти разред основне школе, аутори Александар Кандић, Гордана Субаков Симић, Жељко Васић, Ивана Петровић, Иван Матејић, Нови Логос, Београд, Природа и друштво 4, радна свеска за четврти разред основне школе, аутори Александар Кандић, Гордана Субаков Симић, Жељко Васић, Ивана Петровић, Иван Матејић, Нови Логос, Београд и Природа и друштво 4, тематски атлас уз уџбеник природе и друштва за четврти разред основне школе аутори Александар Кандић, Гордана Субаков Симић, Жељко Васић, Ивана Петровић, Иван Матејић, Нови Логос, Београд на словачки језик.

Констатује се да је горе наведени уџбенички комплет **Природа и друштво 4, уџбеник за четврти разред основне школе, Природа и друштво 4, радна свеска за природу и друштво за четврти разред основне школе и Природа и друштво 4, тематски атлас уз уџбеник природе и друштва за четврти разред основне школе**, превод Уџбеничког комплета истих аутора, издатог на српском језику и ћириличком писму, издавача Нови Логос, Београд којег је Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, Београд одобрило за издавање и употребу решењем број: 650-02-00308/2020-07 од 05.01.2021. године.

Уџбеник је садржински подељен на четири дела: *Моја домовина, Човек – природно и друштвено биће, Прошлост Србије и Материјали*. Сваки наведени део Уџбеника садржи делове *Да ли знаш* и *Сада знам*. На почетку Уџбеника налази се *Кратак водич кроз уџбеник* са објашњењима везаним за рад са Уџбеником, а на крају Уџбеника је *Речник* непознатих појмова и коришћени *Извори*.

Радна свеска садржи истоветне делове као и уџбеник: *Моја домовина, Човек – природно и друштвено биће, Прошлост Србије и Материјали*. Сваки од наведених делова садржи целине *Провери своје знање* и *Мозгалица*. На почетку Радне свеске налази се *Кратак водич кроз радну свеску* са објашњењима везаним за поједине делове Радне свеске, а на крају се налазе *Решења* задатака из Радне свеске и коришћени *Извори*.

Тематски атлас уз Уџбеник садржи целине *Моја домовина – Република Србија и Прошлост Србије*. На почетку уџбеника налази се *Садржај* а на крају *Литература*.

Анализиран је Стандард 4 – Језик уџбеника је одговарајући и функционалан.

Показатељ 1 - Уџбеник поштује језичку и правописну норму језика на којем је написан – задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4 (четири).

Издавачу се скреће пажња на следеће уочене грешке, које је потребно исправити:

Уџбеник:

словна грешка:

- страна 2 – „Nebojša Dedić“ уместо „Nabojša Dedić“;
- страна 22 – „Dragovištica“ уместо „Dragovštica“;
- страна 56 – „so svojimi kamarátmi“ уместо „so svojimi kamamrátmi“;

- страна 95 – „vedľa každej“ вместо „veľa každej“;
- страна 134 – „kráľ Aleksandar Obrenović“ вместо „kráľ Aleksander Obrenović“;
- страна 145 – „ktorý sa dostáva“ вместо „ktorých sa dostáva“; „v Juhoslávii“ вместо „v Juhoslávi“;
- страна 147 – „Srbsko“ вместо „Srsbko“;
- страна 154 – „z Mileševe.“ вместо „z Mileševa.“;
- страна 171 – „sa používajú“ вместо „sa popužívajú“;
- страна 175 – „Urob Experimenty 1 a 2“ вместо „Urob experimenty 1 a 2“;
- страна 185 – „pozostatkov rastlín a živočíchov“ вместо „pozostatkov rastlín a živošíchov“;
- страна 187 – „ďalších vojnových zajatcov“ вместо „ďaších vojnových zajatcov“; „**živé fosílie**“ вместо „živé fosílie“; „**zmesi**“ вместо „**zmes**“;

мало слово вместо великог:

- страна 21 – „Drina pri Bajinej Bašte“ вместо „Drina pri Bajinej bašte“;
- страна 126 – „Pred Prvým srbským povstaním“ вместо „Pred prvým srbským povstaním“;
- страна 148 – „7. Populárne výrobky“ вместо „7. populárne výrobky“;

велико слово вместо малог:

- страна 61 – „že bez vzduchu, slnka“ вместо „že bez vzduchu, Slnka“;

изостављање превода речи:

- страна 3 – „Prírodné bohatstvá Srbska a ich využitie“ вместо „Prírodné bohatstvá a ich využitie“;
- страна 23 – „že život v blízkosti riek a potokov prináša“ вместо „že život v blízkosti riek prináša “;
- страна 32 – „Lúky sú spoločenstvá tráv, ktoré človek“ вместо „Lúky sú spoločenstvá, ktoré človek“;
- страна 45 – изостављање подналова „**Počet obyvateľov**“;
- страна 49 – „Každý rok v októbri sa v Belehrade“ вместо „Každý rok sa v Belehrade“;
- страна 72 – „striebro, hliník, meď, piesok, krieda, hlina“ вместо „striebro, krieda, hlina“;
- страна 89 – „(Nacionalni kontakt centar za bezbednost dece na internetu)“ вместо „(Nacionalni kontakt centar)“;
- страна 97 – „storočie a tisícročie“ вместо „storočie, tisícročie“;
- страна 116 – „Keďže despota Stefan Lazarević nemal deti“;“ вместо „Keďže despota Stefan nemal deti“;
- страна 143 – „Mladý kráľ **Petar II. Karađorđević**“ вместо „**Petar II. Karađorđević**“;

- страна 148 – „volejbalisti, hádzanári a vodnopólisti boli“ вместо „volejbalisti a hádzanári boli“;

неистицање речи косим словима:

- страна 18 – „Živočíšny svet Srbska“ вместо „Živočíšny svet Srbska“;
- страна 128 – „Takovské povstanie“ вместо „Takovské povstanie“;

неистицање речи тамним словима:

- страна 4 – „**Mravec**“ вместо „Mravec“;
- страна 59 – „To umožnilo rozvoj **baníctva** a **turistiky**.“ вместо „To umožnilo rozvoj baníctva a turistiky.“;
- страна 80 – „Človek je **živá bytosť**.“ вместо „Človek je živá bytosť.“;
- страна 81 – „že človek je **spoločenská bytosť**.“ вместо „že človek je spoločenská bytosť.“;
- страна 89 – „o **digitálnej bezpečnosti**.“ вместо „o digitálnej bezpečnosti.“;
- страна 96 – „**desaťročie, storočie a tisícročie**.“ вместо „desaťročie, storočie a tisícročie.“;
- страна 108 – „**Sedliaci** boli najpočetnejšími“ вместо „Sedliaci boli najpočetnejšími“;
- страна 110 – „**remeselníci** a **obchodníci** sa školili“ вместо „remeselníci a obchodníci sa školili“;
„**Šľachta** žila“ вместо „Šľachta žila“;
- страна 112 – „**...tak, že budeš odpovedať na otázky**.“ вместо „...tak, že budeš odpovedať na otázky.“;
- страна 116 – „**Đurađ Branković**“ вместо „Đurađ Branković“;
- страна 125 – „**Đorđa Petrovića Karađorđa**“ вместо „Đorđa Petrovića Karađorđa“;
- страна 126 – „**Čegar**“ вместо „Čegar“;
- страна 136 – „**Stepa Stepanović**“ вместо „Stepa Stepanović“; „**Živojin Mišić**“ вместо „Živojin Mišić“;
- страна 144 – „**četníci**“ вместо „četníci“;

непотребно истицање речи тамним словима:

- страна 15 – „**Riešenie: 1. kotlina; 2. vrch; 3. hora; 4. dolina; 5. rovina**.“ вместо „**Riešenie: 1. kotlina; 2. vrch; 3. hora; 4. dolina; 5. rovina**.“;
- страна 16 – „**Riešenie: 1. hora; vrch; 3. nížina**.“ вместо „**Riešenie: 1. hora; vrch; 3. nížina**.“;
- страна 17 – „**Riešenie: ostrovom**.“ вместо „**Riešenie: ostrovom**.“;
- страна 33 – „Najčastejšie rastliny,“ вместо „Najčastejšie rastliny,“;
- страна 73 – „**Rastlinný a živočíšny svet**“ вместо „**Rastlinný a živočíšny svet**“;

- страна 94 – „**Riešenie:** (prvý riadok) 2, 3, 2; (druhý riadok) 3, 1, 3.“ вместо „**Riešenie: (prvý riadok) 2, 3, 2; (druhý riadok) 3, 1, 3.**“;
- страна 96 – „**Riešenie:** 24, 7, 28, 29, 30 alebo 31; 365; 365; február, desaťročie, storočie.“ вместо „**Riešenie: 24, 7, 28, 29, 30 alebo 31; 365; 365; február, desaťročie, storočie.**“;

неадекватан превод геџи:

- страна 36 – „nájdí Selevenské pustatiny“ вместо „nájdí Selevenské púšte“;
- страна 70 – „pramene, vyvieračky a termálne pramene.“ вместо „pramene, horúce pramene a termálne pramene.“;
- страна 96 – „**jednotky historického času**“ вместо „**jednotky času**“; „**Rok** je základnou jednotkou na meranie historického času.“ вместо „**Rok** je základnou jednotkou na meranie času.“; „**JEDNOTKY NA MERANIE HISTORICKÉHO ČASU**“ вместо „**JEDNOTKY NA MERANIE ČASU**“;
- страна 106 – „Srbské cisárstvo?“ вместо „Srbské cárstvo?“;
- страна 130 – „Stal sa vodcom Druhého srbského povstania v roku 1815“ вместо „Stal sa vodcom Druhého srbského povstania v roku 1835“;
- страна 137 – „Tvár Belehradu, nášho sídelného mesta, musí byť žiarivá.“ вместо „Obraz Belehradu, nášho sídelného mesta, musí byť žiarivý.“;
- страна 138 – „viac desiatok tisíc ľudí.“ вместо „viac ako desaťtisíc ľudí.“;
- страна 144 – „Báseň Krvavá rozprávka“ вместо „Báseň Krvavá bájka“; „Desanka Maksimovičová *Krvavá rozprávka*“ вместо „Desanka Maksimovičová *Krvavá bájka*“;

неправилан облик речи:

- страна 11 – „na ústí rieky Sávy do Dunaja“ вместо „na ústí rieky Sáva do Dunaja“;
- страна 78 – „ČINNOSTI LUDÍ“ вместо „ČINNOSTĚ LUDÍ“;

непотребно увлачење реда:

- страна 74 – „Over si, či v tvojej škole“;
- страна 118 – „povinnost“;

непостојање размака између бројева:

- страна 33 – „2 500 druhov rastlín“ вместо „2500 druhov rastlín“;

неадекватан знак интерпункције:

- страна 137 – „silnejší nepriateľ.“ вместо „silnejší nepriateľ.“;
- страна 158– „+6 °C“ вместо „+6 C°“;

- страна 182 – „autobusoch, vlakoch...“ уместо „autobusoch, vlakoch.“;

сувишан знак интерпункције:

- страна 33 – „10 000 exemplárov“ уместо „10.000 exemplárov“;
- страна 45 – „7 200 000 obyvateľov“ уместо „7.200.000 obyvateľov“; „9 000 000 obyvateľov“ уместо „9.000.000 obyvateľov“;
- страна 88 – „o inej osobe.“ уместо „o inej osobe).“;
- страна 180 – „(kábly, prepínače, zásuvky...)“ уместо „(kábly, prepínače, zásuvky...)“;

изостављање знака интерпункције:

- страна 61 – „lesy, rastlinný a živočíšny svet.“ уместо „lesy rastlinný a živočíšny svet.“;
- страна 80 – „Ľudia sa učia a skúmajú.“ уместо „Ľudia sa učia a skúmajú“;
- страна 102 – „lesy, sväté stromy“ уместо „lesy sväté stromy“;
- страна 78, 92, 156 – „Vložené úsilie.“ уместо „Vložené úsilie“;

изостављање новог пасуса/реда:

- страна 46 – „Okrem v regióne, Srbi žijú...“;
- страна 84 – „V prípadoch násilia...“;
- страна 85 – „Ak sa **správne používajú**,...“;
- страна 105 – „Jeho syn kráľ Stefan...“;
- страна 119 – „kod kojih smo zime zimovali“;
- страна 160 – „Čo si všímaš?“; „Na dne pohára...“;
- страна 164 – „Preskúmaj, ako sa používa...“;
- страна 166 – „Už si sa učil...“;
- страна 174 – „Teraz môžeš začať...“, (одељак није добро центриран);
- страна 175 – „Ktorá časť kompasu...“;

непотребан нови пасус:

- страна 83 – „Ak máte problém s vyrážkami“;
- страна 84 – „Zosmiešňovanie, provokovanie, ...“;
- страна 85 – „Dnes väčšina ľudí...“;
- страна 147 – „Niekdajší vodca...“;

- страна 170 – „Poradíme ti, ako sa ti to podarí.“;

Радна свеска:

непотребно акцентовање речи:

- страна 2 – „Marína Injacová“ уместо „Marína Injacová“;
- страна 67 – „Knieža Vlastimir“ уместо „Knieža Vlastimír“;
- страна 80 – „d) Patrili vládnucemu“ уместо „d) Patrili vládnucému“;
- страна 92 – „na strane protivníkov“ уместо „na strane protivníkov“;
- страна 102 – „o minulosti ľudí.“ у место „o minulostí ľudí.“;

изостављање акцентовање речи:

- страна 27 – „z rezervácií prírody“ уместо „z rezervácii prírody“;
- страна 30 – „Ako zdroj informácií“ уместо „Ako zdroj informácii“;

словна грешка:

- страна 8 – „EURÓPA“ уместо „EVROPA“;
- страна 46 – „ďiaľnica vo výstavbe“ уместо „ďiaľnicavo výstavbe“; „jazero“ уместо „jezero“; „letisko“ уместо „letinsko“; „cylindrická projekcia“ уместо „cylindrička projekcija“;
- страна 78 – „vďaka Kosovskej legende“ уместо „vďala Kosovskej legende“;
- страна 87– „Bol som jeden z najbohatších ľudí v Európe.“ уместо „Bol som jeden za najbohatších ľudí v Európe.“;
- страна 117 – „Na obrázku je znázornený“ уместо „Na obrázku jen znázornený“;
- страна 121 – „pozri si obrázok.“ у место „pozri si obřazok.“;
- страна 127 – „Vpíš ✓ pred“ уместо „Vpíš ✓ prred“; „Magnet odpudzuje“ уместо „Magnet odpodzuje“;
- страна 130 – „štyri políčka dolu.“ уместо „štyri políčky dolu.“;
- страна 136 – „d) Piate“ уместо „évbен fog véget éрни. d) Piate“;
- страна 138 – „kôli nebezpečenstvám“ уместо „kôli nebezpečnestvám“; „vznik Kniežatstva Srbsko“ уместо „vznik Kniežatstva Srbska“;
- страна 139 – „a) Kráľ Petar I. Karađorđević“ уместо „a) Kráľ I. Petar Karađorđević“; „rakúsko-uhorského“ уместо „rakúsko-uhorskéno“; „(-) Nemecko, (-) Rakúsko-Uhorsko, (-) Turecko, (-) Bulharsko“ уместо „(+) Nemecko, (+) Rakúsko-Uhorsko, (+) Turecko, (+) Bulharsko“;

- страна

мало слово уместо великог:

- страна 118 – „Materiál pre Experiment 1 a 2.“ уместо „Materiál pre experiment 1 a 2.“;
- страна 143 – „Pravdivé tvrdenia“ уместо „Pravidvé tvrdenia.“;

велико слово уместо малог:

- страна 66 – „v X. storočí“ уместо „v X. Storočí“;

изостављање превода речи:

- страна 33 – „Rozmysli si a napíš“ уместо „Rozmysli si napíš“;
- страна 140 – „Ravnogorské hnutie; Četníci, Obnovenie“ уместо „Ravnogorské hnutie, Obnovenie“;

неистицање речи тамним словима:

- страна 55 – „**väzy**“ уместо „väzy“;
- страна 82 – „(+)**“** уместо „(+)**“**; „(-)**“** уместо „(-)**“**;
- страна 136 – „**7.** storočí“ уместо „7. storočí“; „**blesku, hromu a búrky.**“ уместо „blesku, hromu a búrky.“; „**historických prameňov**“ уместо „historických prameňov“;
- страна 137 – „**1219**“ уместо „1219“;
- страна 140 – „uchovávajú **hmotné**“ уместо „uchovávajú hmotné“;

непотребно истицање речи тамним словима:

- страна 135 – „Človek rozmýšľa, hovorí, číta..“ уместо „**Človek rozmýšľa, hovorí, číta...**“;

неадекватан превод речи/броја:

- страна 18 – „motúz, farebná fixka“ уместо „povrázok, farebná fixka“;
- страна 28 – „Zakrúžkuj písmeno pred správnu odpoveďou.“ уместо „Odpovedz na otázky, ktoré nasledujú.“;
- страна 69 – неадекватан број страница атласа где је потребно потражити ваздушне бање („Atlas, strana 10“ уместо „Atlas, strana 16 a 27“);
- страна 82 – „**b**) Mitrovdan – deň na stretnutie hajdukov, Đurđevdan – deň na rozlúčku hajdukov.“ уместо „**b**) Đurđevdan – deň na stretnutie hajdukov, Mitrovdan – deň na rozlúčku hajdukov.“;
- страна 91 – „omšu prednesiem hrdo“ уместо „kázeň prednesiem hrdo“; „**omša**“ уместо „**kázeň**“;
- страна 96 – „iba jedna strana.“ уместо „iba jedna stránka.“;

- страна 99 – „ktorí nimi vládli.“ уместо „ktorí nimi vládali.“;
- страна 111, 112 – „s motúzom.“ уместо „s povrázkom.“; „motúz“ уместо „povrázok“;
- страна 133 – у решењу задатка бр.3 измењен је редослед превода реченица 2, 3, 4, 5;
- страна 141 – „a) rok 678“ уместо „a) Vedľa uvedeného roku napíš tisícročie a storočie, ktorému ten rok patrí. rok 678“;

прекривање тачкасте линије и текста

- страна 69 – „a) Do krúžkov pod menami...“;

неадекватан положај везника:

- страна 70 – „..... a ..... more“ уместо „..... a more.“;

знака интерпункције на почетку реда:

- страна 76 – „ ,na čele ktorých boli“

неадекватан знак интерпункције:

- страна 141 – „drobné kamienky...“ уместо „drobné kamienky.“;
- страна 143 – „stupeň ohrievania...“ уместо „stupeň ohrievania.“;

сувишан знак интерпункције:

- страна 13 – „500-1 500“ уместо „500-1.500“; „1 500-2 000“ уместо „1.500-2.000“; „2 000-3 000“ уместо „2.000-3.000“;
- страна 29 – сувишна тачка код писања бројева у табели;
- страна 34 – „viac než 500 000“ уместо „viac než 500.000“; „100 000-500 000“ уместо „100.000-500.000“; „50 000-100 000“ уместо „50.000-100.000“; „25 000-50 000“ уместо „25.000-50.000“; „menej než 25 000“ уместо „menej než 25.000“;
- страна 95 – „..... vojne“ уместо „.....-vojne“;
- страна 13, 131 – „500-1 500“ уместо „500-1.500“; „1 500-2 000“ уместо „1.500-2.000“; „2 000-3 000“ уместо „2.000-3.000“;

изостављање знака интерпункције:

- страна 83 – „Skúmaj a dozved' sa...“ уместо „Skúmaj a dozved' sa“;
- страна 86 – „počas Srbskej revolúcie.“ уместо „počas Srbskej revolúcie“;
- страна 98 – „storočie, ktorému ten rok patrí.“ уместо „storočie ktorému ten rok patrí.“;

- страна 131 – „a) V severnej časti/vo Vojvodine“ уместо „a) V severnej časti Vojvodiny“;
- страна 137 – „(alebo Dušan Silný)“ уместо „(alebo Dušan Silný.““;
- страна 143 – „v miestnostiach, v ktorých“ уместо „v miestnostiach v ktorých sa“;

изостављање слова/неправилна подела на крају реда:

- страна 140 – „c) Vládol Kráľovstvom“ уместо „Vládol Kráľovstvom...“;

непотребан размак између редова:

страна 36 – „Nakoniec, každá skupina...“;

Тематски атлас:

словна грешка:

- страна 26 – „Útok nepriateľov“ уместо „Útok nepřítelů“;
- страна 28 – „AP Vojvodina“ уместо „AP Vojvodina“;
- страна 30 – „hranice entity“ уместо „hrance entity“;

велико слово уместо малог:

- страна 26 – „Albánska golgota“ уместо „Albánska Golgota“;

неадекватан превод речи:

- страна 3 – „Kráľovstvo Srbsko po balkánskych vojnách (1913“ уместо „Kniežatstvo Srbsko po balkánskych vojnách (1913)“;
- страна 6 – „diaľnica vo výstavbe“ уместо „diaľnicavo výstavbe“, „cylindrická projekcia“ уместо „cylindričká projekcija“;
- страна 19, 26 – „Korfu“ уместо „Krf“;
- страна 32 – текст је дат на српском језику;

изостављање акцентовања речи:

- страна 27 – „Veľký Bečkerék“ уместо „Veľky Bečkerék“.

Показатељ 2 - Дужина и конструкција речи одговарају узрасту ученика – задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4 (четири). Реченичка конструкција је правилна и јасна, у складу са узрастом ученика, што доприноси томе да градиво буде разумљиво ученицима којима је намењено.

Показатељ 3 – Текст је језички и стилски уједначен – задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4 (четири). Употребљен је научни стил, а у складу са градивом је и стручна терминологија. Стил је прецизан, без фигуративности или неразумљивих елемената.

Показатељ 4 - Страни изрази се користе само када је то неопходно - задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4 (четири). Страни изрази су употребљени искључиво због специфичности градива. За њих су дата одговарајућа објашњења, формулисана једноставним речником. Непознате или мање познате речи прецизно су објашњене у *Појмовнику*.

Показатељ 5 – Језик којим је уџбеник написан доприноси лакшем разумевању градива – задовољен је у потпуности и оцењен је оценом 4 (четири). Кохерентност језика је на одговарајућем нивоу. Идеје су правилно повезане, што доприноси лакшем разумевању градива.

На основу претходно изложеног, закључује се да је испуњен Стандард 4 - Језик уџбеника је одговарајући и функционалан.